

● ● ● ● ● *Wie wil ondernemen in economische kampioenen, moet naar Afrika, Latijns-Amerika en Zuid-Oost-Azië. Naast bekende groei-kampioenen als China en India, kenden landen als Angola, Ghana, Vietnam en Rwanda de afgelopen jaren groeicijfers van gemiddeld 7% en hoger. Dat biedt mogelijkheden voor de Nederlandse agribusiness. Volgens MVO Nederland kan maatschappelijk verantwoord ondernemen en bedrijfseconomisch gezond investeren hand in hand gaan.*

Nederlandse joint venture Frutas Organicas teelt meloenen in Colombia.

Bedrijfseconomisch gezond én maatschappelijk verantwoord: het kan

Investeren in de snelst groeiende economieën

Het economisch landschap van de snelgroeiende ontwikkelingslanden wordt niet alleen bepaald door olieboortorens en kopermijnen. De groeiende koopkracht en de vraag naar voedsel bieden ook grote kansen voor de agrarische sector. Volgens recent onderzoek van de Wereldbank is de Afrikaanse agribusinessmarkt in 2030 US \$ 1 biljoen waard, drie keer meer dan nu. Deze groei is mede mogelijk, doordat een groot deel van de ongebruikte landbouwgrond in ontwikkelingslanden ligt.

De groeiverwachtingen voor de landbouwsector in ontwikkelingslanden maken veel bedrijven enthousiast en zijn een belangrijke stimulans voor internationale agro- en

foodbedrijven om te investeren in de landbouwsector in die landen. Deze groeiende instroom van investeringen maakt een verhoging van de productiviteit in de landbouwsector mogelijk, die hard nodig is om die verdrievoudiging van het marktpotentieel mogelijk te maken.

Tegelijk is niet alles hosanna. Ondernemen in ontwikkelingslanden gaat vaak gepaard met misstanden als landonteigening, slechte arbeidsomstandigheden en uitputting van landbouwgrond en beschikbaar water. Een voorbeeld hiervan is de discussie over zogeheten 'land grabbing', waarbij grote internationale investeerders landbouwgrond in ontwikkelingslanden opkopen of leasen.

Regelmatig worden hierbij kleinere boeren op onrechtmatige wijze van hun land onteigend. Deze negatieve effecten maken duidelijk dat de bevolking in ontwikkelingslanden niet evenredig profiteert van de economische groei. Daarvoor is maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) nodig.

'MVO Nederland ondersteunt het mkb bij duurzaam ondernemen in ontwikkelingslanden'

MVO als sleutel

Dat vindt de Nederlandse regering ook. Steeds vaker wordt ontwikkelingssamenwerking in één adem genoemd met handel en investeringen door Nederlandse bedrijven. De benoeming van minister Ploumen tot zowel minister voor Buitenlandse Handel als Ontwikkelingssamenwerking is exemplarisch. Ploumen verwoordde het recent in een

interview in Het Financieel Dagblad zo: "De ontwikkelingsrelaties die Nederland heeft, zijn een toegangsbewijs. Ethiopië is één van onze 15 partnerlanden voor ontwikkelingshulp, maar ik ga daar ook heen om te zien welke investeringsmogelijkheden er zijn voor Nederlandse bedrijven."

Het ministerie van Buitenlandse Zaken helpt Nederlandse bedrijven al veel langer bij het ondernemen in of met ontwikkelingslanden via het zogeheten instrumentarium voor het bedrijfsleven. Bijvoorbeeld het PSI-programma, waarmee 50% van de kosten van een innovatieve joint venture met een lokaal bedrijf in een ontwikkelingsland gedekt

kunnen worden. De (top)sectoren agro&food en tuinbouw hebben een relatief groot aandeel in deze instrumenten, vooral in regio's als Oost-Afrika, Midden-Amerika en Zuid-Oost Azië. Met regelmaat zet de Nederlandse agribusiness innovatieve nieuwe bedrijven neer in landen als Kenia, Ethiopië, Tanzania, Colombia en Vietnam.

Buitenlandse Zaken ziet er steeds strikter op toe dat de Nederlandse bedrijven die hiervan gebruikmaken, voldoen aan duurzaamheids-criteria. Een belangrijk uitgangspunt hierin zijn de door de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) opgestelde internationale richtlijnen

De OESO-richtlijnen zijn de enige door overheden onderschreven MVO-normen voor internationaal ondernemen. Zij geven de breedte aan van MVO en zijn het enige kader dat een systeem voor geschillenbeslechting bevat. In Nederland is naleving van de OESO-richtlijnen een voorwaarde voor financiële overheidssteun bij internationale handels- en investeringsactiviteiten. In de OESO-richtlijnen zijn verschillende MVO-thema's uitgewerkt, zoals mensenrechten, milieu en corruptiebestrijding. Meer informatie via het Nationaal Contact Punt: oeso-richtlijnen.nl.

voor MVO (zie kader). Zo wordt het internationaal actieve Nederlandse midden- en kleinbedrijf als het ware verplicht om maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

Tegelijk groeit bij veel bedrijven de intrinsieke motivatie om verantwoord te ondernemen. Steeds meer bedrijven ontdekken dat MVO geen last of verplichting hoeft te zijn, maar dat het kan bijdragen aan kostenbesparingen en een beter rendement voor het bedrijf. De Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) ontdekte recent dat AEX-genoteerde bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen, 30% beter presteren op de beurs dan ondernemingen die dat niet doen. Harvard constateerde twee jaar geleden hetzelfde in de Verenigde Staten.

Een bedrijf als Eosta probeert zich in haar productielanden als Ghana en Colombia in te zetten als een goede werkgever met goede arbeidsvoorwaarden. Niet alleen omdat dit van het bedrijf verwacht wordt, maar bijvoorbeeld ook om zelf goede werknemers aan te blijven trekken in een steeds competitievere arbeidsmarkt. Zo draagt de implementatie van MVO ook actief bij aan het concurrerend maken van je eigen bedrijf.

MVO Nederland

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is gemakkelijker gezegd dan gedaan, zeker in de weerbarstige economische omstandigheden van ontwikkelingslanden. Corruptie, slechte infrastructuur, onvoldoende rechtszekerheid, beperkte investeringsmogelijkheden en gebrek aan goed opgeleid personeel maken ondernemen soms tot een avontuur dat veel doorzettingsvermogen vergt.

De gemiddelde mkb'er heeft niet altijd de middelen om een afdeling op te zetten of een consultant in te schakelen die hem kan leren verantwoord te ondernemen in ontwikkelingslanden. Daarom ondersteunt en stimuleert MVO Nederland het Nederlandse mkb om handels- en investeringsrelaties met ontwikkelingslanden te verduurzamen en uit te breiden.

Samen met een groep vooruitstrevende mkb'ers en belangrijke stakeholders uit vier economische sectoren, waaronder de tuinbouwsector, zoekt MVO Nederland naar sociale en technische innovaties, nieuwe duurzame productiemethoden en optimale samenwerking met ketenpartners. Met de

koplopers zal MVO Nederland projecten uitvoeren die internationaal MVO in praktijk brengen. Denk bijvoorbeeld aan: benchmarking, het trainen van leveranciers en ketenpartners, het ontwikkelen van gedragscodes en het organiseren van duurzame handelsmissies naar ontwikkelingslanden en opkomende markten.

Om mkb'ers die duurzaam willen ondernemen in ontwikkelingslanden te ondersteunen, heeft MVO Nederland een aantal instrumenten ontwikkeld. Zo kunnen mkb'ers inspiratie en tips krijgen van collega's via Grensverleggers (zie kader): een netwerk en platform over

internationaal MVO. Daarnaast kunnen bedrijven gratis en online een risicoanalyse van de handelsketen uitvoeren met de MVO Risico Checker (www.mvorisicochecker.nl) of een deel van externe advieskosten laten financieren via de IMVO Vouchers.

Voor meer informatie over het Internationale MVO-programma van MVO Nederland zie mvonederland.nl/content/pagina/internationaal-mvo of neem contact op met Niek van Dijk, n.vandijk@mvonederland.nl.

Niek van Dijk

Grensverlegger Trade&Development Group (TDG)

De Trade&Development Group koopt cashew- en macadamianoten in bij 3500 kleine boeren in verschillende landen in Afrika. De noten worden onder meer verkocht aan Albert Heijn. TDG herinvesteert een deel van de winst in lokale projecten, onder andere op het gebied van voedselproductie. Op het Grensverleggers-blog deelt de directeur van TDG, Teus Visser, zijn ervaringen over ondernemerschap in Afrika. "Ondernemen in Afrika is een avontuur met uitdagingen – ik noem ze liever 'dikke problemen' – maar ook veel kansen voor Nederlandse ondernemers. Mijn ontwikkeling is nog nooit zo snel gegaan als sinds de tijd dat ik in Afrika actief ben." Zie ook <http://tdg.verlegtgrenzen.nl>.